

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

497

Vragen van de leden **Eijsink** en **Recourt** (beiden PvdA) aan de Ministers van Defensie en van Veiligheid en Justitie over *het bericht «Geheime dienst wijst legerliefjes af»* (ingezonden 24 oktober 2013).

Antwoord van Minister **Hennis-Plasschaert** (Defensie), mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 13 november 2013)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Geheime dienst wijst legerliefjes af»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Klopt het dat medewerkers van Defensie alleen maar relaties mogen hebben met partners afkomstig uit landen waarmee de Nederlandse Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) of de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) een samenwerkingsverband heeft? Zo ja, kunt u toelichten welke criteria hieromtrent gelden?

Wat zijn de door de MIVD gehanteerde criteria met betrekking tot vertrouwensfuncties? Op basis waarvan en door wie wordt bepaald welke functies als vertrouwensfuncties worden gekwalificeerd?

Antwoord 2 en 3

Veel defensiemedewerkers, waaronder alle militairen, zijn geplaatst op een vertrouwensfunctie. Dit vereist een veiligheidsonderzoek dat zich ook uitstrekt tot de partner. Voor een juiste beoordeling moeten voldoende gegevens over de (aspirant) medewerker en de partner voorhanden zijn. Dit is onlangs in de nieuwe beleidsregel veiligheidsonderzoeken Defensie vastgelegd (Staatscourant Nr. 29945).

De criteria voor het vaststellen van een vertrouwensfunctie zijn opgesteld door de Beveiligingsautoriteit van Defensie. Die criteria omvatten de mate van omgang met gerubriceerde gegevens en de mate waarin een functie als vitaal kan worden omschreven. Op grond van die criteria wijst de comman-

¹ de Telegraaf, 22 oktober 2013

dant van het defensieonderdeel de vertrouwensfuncties aan en bepaalt hij de hoogte van het veiligheidsmachtigingsniveau. Tot slot is instemming van de directeur van de MIVD nodig.

In mijn brief van 22 oktober jl. aan uw Kamer over veiligheidsonderzoeken na een verblijf in het buitenland, heb ik u geïnformeerd over de recente wijzigingen in de criteria die worden gebruikt in geval van langdurig buitenlands verblijf van betrokkenen.

Zie verder ook het antwoord op vraag 11.

Vraag 4, 5, 8 en 9

Deelt u de mening van het College voor de Rechten van de Mens, dat het vooral de partners van buitenlandse afkomst zijn die in het bijzonder worden getroffen door dit beleid? Zo nee, waarom niet?²

Deelt u de mening dat deze medewerkers zwaar in hun (persoonlijke) belangen worden getroffen door het beleid?

Wat is uw oordeel over de suggestie die in het artikel wordt gewekt door advocaat S.M. Diekstra dat er door dit beleid mogelijk sprake is van een schending van het recht op «family life» zoals vastgelegd in artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)?

Bent u bereid te laten onderzoeken of er inderdaad sprake is van schending van het recht op «family life» zoals vastgelegd in artikel 8 van het EVRM? Zo ja, indien mocht blijken dat er sprake is van schending van het recht op «family life» zoals vastgelegd in artikel 8 van het EVRM, welke maatregelen gaat u dan nemen?

Antwoord 4, 5, 8 en 9

Het geldende beleid treft verhoudingsgewijs meer partners van de (aspirant) defensiemedewerkers uit een land waarmee geen samenwerkingsverband bestaat voor het uitwisselen van de noodzakelijke gegevens. Het College van de Rechten van de Mens heeft dit inderdaad overwogen (zie referentie in voetnoot 2). Vervolgens heeft het College onderzocht in hoeverre er een objectieve rechtvaardiging voor dit beleid bestaat. Het College acht het voldoende aannemelijk dat er geen geschikt alternatief is waarmee de nationale veiligheid kan worden gewaarborgd en heeft aldus geoordeeld dat er een objectieve rechtvaardiging voor het beleid bestaat. (Bij toetsing naar artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is dit niet anders).

Indien het veiligheidsonderzoek onvoldoende gegevens oplevert over de (partner van) de (aspirant)vertrouwensfunctionaris, is een beoordeling niet mogelijk. Dat leidt tot het niet verstrekken of verlengen van de Verklaring van Geen Bezwaar (VGB). De Raad van State heeft dit beleid aangemerkt als niet onredelijk.

Vraag 6

Kunt u inzichtelijk maken hoeveel medewerkers in de afgelopen jaren de (negatieve) gevolgen van dit beleid hebben ondervonden?

Antwoord 6

In de periode van september 2010 tot en met december 2012 heeft de MIVD ruim 31.000 veiligheidsonderzoeken uitgevoerd. In vijf gevallen is de VGB ingetrokken en in 25 gevallen is de VGB geweigerd door onvoldoende gegevens door een verblijf in het buitenland. In zestien van de dertig gevallen kon de dienst onvoldoende gegevens over de partner achterhalen en in veertien gevallen leverde het veiligheidsonderzoek onvoldoende gegevens op over de (aspirant) medewerker. In vijf gevallen betrof het onderzoeken naar medewerkers van zogenaamde defensieorderbedrijven. De overige 25 waren onderzoeken naar (aspirant) defensiemedewerkers.

Vraag 7

Klopt het dat het enkele feit dat er geen samenwerkingsverband op dit gebied is met een ander land, zoals bijvoorbeeld Turkije, voldoende is om de verklaring van geen bezwaar te weigeren?

² <http://mensenrechten.nl/publicaties/oordelen/2013-129/detail>

Antwoord 7

In elk onderzoek wordt maatwerk verricht. In dat kader verwijs ik kortheids-halve naar mijn brief van 22 oktober jl. aan uw Kamer over veiligheidsonderzoeken na een langdurig verblijf in het buitenland.

Vraag 10

Bent u voornemens om naar mogelijkheden te kijken om de medewerkers die het betreft (tijdelijk) te plaatsen op een niet-vertrouwensfunctie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Alle militaire functies zijn aangemerkt als vertrouwensfuncties. Defensie kent slechts een zeer beperkt aantal niet-vertrouwensfuncties. Indien een dergelijke functie een vacature betreft ben ik bereid mogelijkheden te onderzoeken voor een (tijdelijke) plaatsing op een niet-vertrouwensfunctie van de betrokken medewerker (niet zijnde militair).

Vraag 11 en 12

Welke criteria gelden er voor de zusterdiensten die worden ingeschakeld ten behoeve van informatie-uitwisseling?

Welke criteria gelden er voor andere diensten waarvan (mogelijk) gebruikt wordt gemaakt bij informatie-uitwisseling? Welke soort diensten betreft het?

Antwoord 11 en 12

In beginsel worden in het kader van veiligheidsonderzoeken slechts gegevens uitgewisseld met collega-diensten waarmee op basis van verdragen een langdurige samenwerkingsrelatie op beveiligingsgebied bestaat. Hierbij kan worden gedacht aan het Navo-verdrag en bilaterale beveiligingsverdragen. Daarnaast onderhoudt de MIVD relaties met tal van collega-diensten zonder dat de samenwerking op basis van een verdrag is geregeld. Uitgangspunt bij deze samenwerking is dat alleen informatie over individuele personen wordt uitgewisseld met diensten van landen die aan de naleving van mensenrechten de vereiste prioriteit geven, en als er geen vraagtekens kunnen worden gezet bij de professionaliteit, de betrouwbaarheid en de democratische inbedding van de dienst in het desbetreffende land³. Buiten de sfeer van verdragsverplichtingen wordt slechts met een beperkt aantal diensten op het gebied van veiligheidsonderzoeken samengewerkt. Het reciprociteitsbeginsel speelt bij de informatie-uitwisseling een belangrijke rol. Als de Nederlandse diensten op basis van bovenvermelde criteria geen gegevens mogen verstrekken aan een collega-dienst, dan zal die collega-dienst ook geen gegevens verstrekken aan de Nederlandse diensten.

³ Deze criteria zijn tevens beschreven door de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) in het toezichtsrapport Nr. 22a inzake de samenwerking van de AIVD met buitenlandse inlichtingen- en/of veiligheidsdiensten (d.d. okt 2009).